

Erzurum'da Kayık Var

– Arzeni · 24 Mayıs 2012

Erzurum, tarih, kültür ve kış turizmi şehridir.Açık hava müzesi gibi olan şehrin farklı yerlerine serpilmiş onlarca tarihi eseri bilmeyen yoktur zannedersem.Bu yönüyle üzerine şiirler, yazılar, anılar yazılmış ender şehirlerdendir. Erzurum denince 3G akla gelir (Gar, Gış, Gıyamet) bir de , bu üçü bir yerdenin meydana getirdiği soğuk akla gelir. Bu yönü ile dünya literatürüne bile girmiştir. Gelin sizlere bu gün, Erzurum'da kayak sefası yaptırayım.Evet, kayak sefası... Palandöken eteklerinde kar üzerinde yapılan kayak değil, bildiğiniz suda yüzen kayak. İnanasınız gelmez biliyorum. İşte, bugün siz dostlarıma anlatacağım bu coğrafyada göller, şelaleler, kiliseler, köprüler ve müthiş göz kamaştırıcı güzellikler var. Üzerinde kayakla gezindiğinizde, dünyanın en önemli oluşumlarından olan bir şelalenin uzantısı olan göle hayran kalacaksınız. Bu güzellikleri görmek için aşağıda ki yazıyı biraz sabırla okumanız yeterli...Öyle bir vadi'nin içinden geçiyorum ki ; sağım, solum, nebatat'ın envai çeşidini böğrüne almış gelen geçen insanlara güzelliğini ve rayihasını sunup durmaktadır. "İşte aradığınız yeryüzü cenneti burasıdır" diyor.Yolları genişletilerek bu güzelliğe iki katı güzellik katılan vadi, sizi farklı farklı dünyalara taşır ve gizemini nakış nakış ciğerlerinize kadar işler. Vadi öylesine etkileyici ki, fotoğraf makinanız elinizden düşmez. Öylesine güzel, öylesine bakir bir vadi ki, velhasılı kelâm bildiğimiz kurtlar vadisi'nden çok farklıdır. Bu vadi de kötülük yok, güzellik var, grilik yok, yeşillik var, karalık yok, mavilik var, mafya yok, keyfi çok... Memati yok, hayati değerler var.Tarih var, kültür var. Yollar virajlı ama karışık değil, kişiler madden zengin değil ama manen dünya'nın en zengin insanları. Bu vadi Tor-Uz vadisi,Tor-Uz vadisi de neresi? diye soranları duyar gibiyim. Bu vadi tanıdık bir vadi, yalnız kıymeti bilinip, reklamı yapılamamış, bölge halkına getirisini hesaplanamamış bir vadi. Bu vadiye binlerce yıl önce çeşitli insanlar gelerek o zaman ki medeniyetin en önemli eserlerini bırakmışlardır. Bu vadi Erzurum'a bağlı Tortum-Uzundere vadisi, kısaca Tor-Uz vadisi'dir. Vadiye Erzurum'dan çıktığımızda rotamız Tortum ilçesidir.Tortum ilçe sınırlarına girince, ilçenin şirinliği, yeşili sizi karşılar. Sonra, ilçenin kuzey mahallesi, Kaledibi'nde yüksekçe bir kaleyi, Tortum çayı'nın senfonisi eşliğinde selamlarsınız. Aracınızı, Uzundere ilçesi istikâmetine doğru sürdükçe vadi boyunca sağınızda dik yamaçlı yalçın dağları görürsünüz.Sol tarafınızda yol boyunca Çoruh nehri'ne ulaşmak için can atan, size samimi eşlik eden Tortum çayı'nı seyrederken şair olursunuz gelir. Yol ilerledikçe güzelliğin ve yeşil'in ton'u biraz daha artar.Dere kapı,Aksu kapı,derken Bağbaşı'na eski ismi -Haho- olan Tortum'un en güzel Belde'sine geldiğinizde gözleriniz ve hayranlığınız bir kat daha artar.Sol taraftaki tabela sizi beldeye biraz daha erken girmenizi sağlar. Taş Camii (Meryem Ana Kilisesi) diye kahverengidir bu tabela...Bu tabela sizi alır 4 km sonra Haho kilisesine götürür. "Meryem Ana kilisesi'ni, İspir, Bayburt bölgesi yerli İl beylerinden Aşkanos soyundan ve Bağdat hanedanından olan , Bizans sarayından KURO POZAT ünvan'ını almış olan , Büyük DAVİT tarafından (M.S 976-1001) tarihleri arasında yaptırılmıştır. Davit M.S 976'da Sakarya boyunda İstanbul ve Kayseri de (II.Bazilere karşı) ayaklanan ordu komutanının yenilmesine yardımcı olduğu için,Kayzer tarafından kendisine minnet borcu olarak, Aşkale de ki Murat ırmağı başından,Ala dağı'na kadar, Pasinler den Malazgirt' e kadar uzanan yerleri armağan etmiştir. "Kilise gezilip görüldüğünde eski Roma Mimarisinin

izleri görülür.Bağbaşı'nda yiyeceğiniz cağ kebab'ından sonra yola çıkarak , Çamlıyamaç köyü'nde ki kiliseye gelirsiniz.Bu kiliseye Dünya hıristiyan Gürcüleri'nce çok büyük önem atfedilmektedir. Her yıl yerli turistlerin yanı sıra dünyanın çeşitli ülkelerinden teologlar ve turisler bu kiliseyi ziyarete gelmektedirler.Gürcü Bağrat Devleti döneminde önemli dini eserlerden olan Öşvank Kilisesi (Uzundere ilçesi Çamlıyamaç köyünde)İşhan kilisesi (Artvin ili Yusufeli ilçesi Dağyolu köyünde) bulunmakta olup bu kiliseler hakkında halk arasında ata sözü haline gelmiş şu söz vardır. "İşhanın nakışı, Vank'ın bakışı, Haho'nun oturağı"Öşvank Kilisesi 958-966 yıllar arasında Gürcü Kralı Adarnesi III'ün oğulları Bagrat ve Davit tarafından yaptırılmıştır Tarih`e doyduktan sonra yola devam ederken, Tortum göl`ü sizi mavisikle kucaklar.Öylesine etkileyicidir ki, kamaşan gözlerinizi ovuştururken, Gölbaşı köy`ü eteğinde bulanan göl`ün kenarında balık tutan çocukları görürsünüz.Yarımada üzerinde ki tesislerde kayak sefâsı sonrası gelen çay içebileceğiniz en güzel çaylardandır.Erzurum sınırları içerisinde kayakla gezi yapacağınız aklınıza hayalinize gelmez."Erzurum'da bir kuş var,kanadında gümüş var" dizeleriyle başlayan meşhur Sarı Gelin Türkü'süne atfen yeni beste yapasınız gelir.Muhtemelen sözleri de şöyle olur. "Erzurum'da kayak var,dağlarında oyuk var"Evet, rüzgarın etkisiyle yer yer oyulmuş yalçın dağlar arasına sıkışmış olan yemyeşil görüntüsüyle Tortum gölü ve kayıklarıdır bu türküyü size yazdıran...Sonra,arabanızın tekerlekleri sizi finale,büyük finale doğru sürükler.Çünkü vadinin en etkileyici doğa harikası Tortum Şelâlesi`ni görünce, böylesi bir güzelliği görmeye niçin geç geldim? diye evvahlanıp, kendinize kızasınız gelir. Ayrıca, gezmeye gelen yerli ve yabancı turist sayısını görünce, yöneticilere kızasınız gelir. 48 metreden akan,Türkiye`nin ve Avrupa`nın en yüksek şelâlesi`nden dökülen suyun damları yüzünüzü okşarken, Allah`ım sen ne büyüksün, bu ne güzellik deyip şükürünüzü sunarsınız. Hele de yedi göller`i gezdiğinizde, Bolu Abant göl`üne bir anda beni kim getirdi dersiniz.İşte dostlar sizleri ve dostlarınızı Tor-Uz vadisinin güzelliğine davet ediyorum. Son söz, dönüşte Kırmızı Peri Bacaları ve Aşık Sümmani diyarı Narman ve Oltu taşının ana vatanı Oltu ilçelerine uğramayı unutmayın...Selamlarımla